

NOVICE OBČINE

SV. ANDRAŽ V SLOVENSKIH GORICAH

Št. 57

Vitomarci, oktober 2016

IZ VSEBINE

Interreg projekt

Otvoritev vodnega cevovoda

Müže 2016

Skrben lastnik gozda 2016

Županjin uvodnik

Spoštovane občanke, spoštovani občani,

Zdi se, da vsako jesen bijemo bitko z državo in smo v negotovosti, koliko sredstev nam bo namenila v proračunih za naslednje leto. Nič novega. Tudi letos je tako. Država nam za leto 2017 ponuja še vedno 130 eur manj na občana, kot je zakonsko izračunana povprečnina. Država je tako v zadnjih petih letih skupno občinam izplačala za 1,208 milijarde evrov manj od zakonsko izračunane. Največja razlika je nastala v letu 2015. Kljub temu se občinam iz leta v leto nalaga vedno več obveznosti, ki so se od leta 1998 do danes podvojile in pravilno in logično bi bilo, da bi bilo tako tudi pri denarju.

Mnenje splošne javnosti, ki jo sprožajo mediji je, da so občine potratne, zadolžene in neučinkovite, kar je daleč od resnice. Uradni podatki kažejo, da je v vseh slovenskih občinah zaposlenih nekje 4.500 javnih uslužbencev. V celotni državni upravi jih je zaposlenih preko 30.000. Enaka slika je pri dolgovih. Zadolženost občin je bila konca leta 2014 2,4 odstotka BDP, javni dolg države znaša čez 80 odstotkov BDP. Poraba vseh slovenskih občin v odstotku BDP-ja znaša za leto 2015 (zgolj) 5,69. Torej, ali so občine res "krive" za finančne probleme države, ki se jim pripisujejo? Daleč od tega.

Naslednja neumnost, ki jo je storila država je sprejem strategije lokalne samouprave do leta 2020, pri čemer je popolnoma ignorirala pripombe obeh združenj občin Slovenije. V strategiji na 3 straneh razpravlja in ugotavlja, da je potrebno za bolj ekonomično in učinkovito izvajanje občinskih nalog nujno povezovati in seveda »prostovoljno« (tako, da nam namenijo vedno manj denarja) združevati občine. In v drugi sapi ugotovi, da je število prebivalcev v občinah Evropske unije pol manjše od povprečne slovenske občine.

Moje mnenje je, da ne ukinjajmo občin, ukinimo upravne enote, naredimo pokrajine in približajmo lokalno samoupravo ljudem. To lahko naredimo takoj, brez stroškov le s tem, da nadgradimo skupne občinske uprave. Dvomim sicer, da se bo kaj takšnega zgodilo kaj kmalu, saj bi denar potem pritekal v posamezne regije, to pa državi ni povšeči, saj bi

ministrstva izgubila del svoje moči. Sedaj pa se skoraj klečepлаzi, da kje kaj dosežeš.

Da ne govorimo o sposobnostih pogajanj države naproti Evropski uniji glede črpanja evropskih sredstev. Izpogajali so bore malo. Na voljo imamo nekaj mehkih projektov, občine pa potrebujemo najprej osnove - kanalizacijo, ceste, vodovod in podobno. Za mehke, vsebinske projekte bo čas čez 10 in več let. In če so lahko investicijske projekte je izpogajale ostale evropske države, bi jih morali tudi mi.

Pa da ne bom preveč negativna v uvodnih besedah, naj povem, da je pred vami ponovno zanimiva številka novic v kateri boste lahko pregledali zanimiva in pestra dogajanja, ki so se zgodila poletnih mesecih in začetku jeseni.

Ker se bodo že konec meseca, začeni s slovesnostjo ob 10. obletnici Podružnične osnovne šole Vitomarci, pričeli dogodki v sklopu občinskega praznika, lepo in vpljudno vabljeni že danes, da skupaj proslavimo polnoletnost naše občine. Prijetno branje!

Darja Vudler, županja

Županje so se na Kozjem srečale s predsednikom Računskega sodišča

Na gradu Podsreda so se minuli teden srečale slovenske županje, ki so v goste povabile predsednika računskega sodišča Tomaža Vesela. Kot je povedala gostiteljica županja Kozjega Milena Krajnc, so na srečanju spregovorili o številnih težavah na področju občinskih javnih zavodov, oskrbe starejših in vrtec.

Županje so ocenile, da obstoječa ureditev lokalne skupnosti ne bo vzdržna na dolgi rok.

Vesel pa je povedal, da so zelo natančno šli skozi temeljne probleme lokalne samouprave in se pri tem niso mogli izogniti vprašanju povprečnin in naraščajočih stroškov transferjev.

*povzeto po STA

*foto Jasmina Vidmar, Skupnost občin Slovenije

Darja Vudler, županja

Slovenske županje s predsednikom Računskega sodišča

Spoštovane bralke in bralci Novic občine Sveti Andraž v Slovenskih goricah!

Pred vami je jesenska številka lokalnih novic- tretja letos.

Za nami je pestro in bogato poletje. Narava nam je v spomladi zagodla z zmrzaljo, poletje pa nam k sreči ni prineslo hudih neurij. Ni bilo prevroče, niti veliko daljših deževnih ali sušnih obdobij, kar je nam do-pustnikom precej ugajalo..

Letu tečejo zadnji trije meseci. Noči so daljše, dnevi krajši in hladnejši. Upam, da boste prijetne sončne dni, ki nam bodo še na voljo, polno izkoristili za šport na prostem, spravila pridelkov na vrtih in nji-vah, večere pa izkoristili za obisk pri sorodnikih in prijateljih ter sosedih, predvsem pa s svojo družino ob kakšnih družabnih igrah. V prvih novemberskih dneh se spomnite vseh umrlih s prižigom kakšne svečke. Prav tako ne pozabite na prireditve v okviru občinskega praznika praktično čez cel mesec no- vember. Lepo vabljeni v imenu organizatorjev.

Kot ste najbrž opazili je bila že prejšnja številka deležna stilske preobrazbe. Upam, da vas to ni pre- več zmotilo, saj se zdi, da so Novice sedaj še bolj pregledne in lepše. Obljubljamo, da stila nekaj let ne bomo več spreminjali. Letos nam je uspelo doseči tudi to, da si sami računalniško postavljamo in ob- delujemo časopis, kar nam omogoča, da delamo več po svojih idejah in zamislih. S tem smo prihranili tudi nekaj denarja. Dosegli smo tudi to, da je časo- pis v barvni obliki, da so fotografije bolj razločne in vidne.

Naj vam do naslednjega izida številke Novic čas- lep mine, do takrat pa preberite zanimive članke v tej številki.

Prijetno branje vam želim,

Kristijan Majer, odgovorni urednik

Novice št. 58 bodo praviloma izšle 22. decembra 2016. Rok za oddajo prispevkov (člankov, fo- tografij...) je najkasneje do vključno 12. decembra 2016. Prispevke posredujte na elektronski naslov: novice@sv-andraz.si ali na prenosljivem mediju občinski upravi. ***Uredniški odbor***

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Napovednik dogodkov s prireditvami, ki so jih posre- dovali predstavniki društev in ostalih organizacij.

Oktober:

- 14.10.2016 – Dramski večer »Knjižnica na vasi« v Večnamenski dvorani Vitomarci (sodelujejo tudi Ljud- ske pevke društva gospodinj, Ljubiteljsko dramsko društvo Sv. Jurij ob Ščavnicah), KUD Vitomarci;
- 28.10.2016 ob 18:00 - Telovadnica POŠ Vitomarci - **PRIREDITV OB 10. OBLETNICI IZGRADNJE NOVE ŠOLE IN VRTCA - OŠ Cerkvenjak - Vitomarci, Občina Sveti ANdraž v Slov. goricah;**
- 29.10.2016 - Nočni pohod z baklami s krajšim kul- turnim programom (v Slavšini), KUD Vitomarci.

November:

- 4.11.2016- Strokovna ekskurzija v Prekmurje in na Madžarsko - Občina Sveti Andraž v Slovenskih goricah;
- 5.11.2016 dopoldan - ogled Knjižnice Ivana Potrča na Ptuj, KUD Vitomarci;
- 25.11.2016 - Vino v čaši pri Andraši, Večnamenska dvorana Vitomarci, Vinogradniško sadjarsko društvo Vitomarci in Turistično društvo Vitomarci;
- kreativna delavnica za otroke v sodelovanju s Karitas Sv. Andraž, KUD Vitomarci;

- Pravljlična urica za otroke v Knjižnici KUD Vitomarci, KUD Vitomarci;
- ŠporTur, sklop prireditev, Turistično društvo Vitomarci.

December:

- Pravljlična urica za otroke v Knjižnici KUD Vitomarci, KUD Vitomarci;
- gledališka predstava za otroke v predbožičnem času v izvedbi GS Kalimero, KUD Vitomarci;
- 23.12.2016 ob 18h – Spominski večer Franca Toša, občni zbor društva, KUD Vitomarci.

Ure in lokacije dogodkov bodo sproti objavljene na spletni strani občine.

***Spet prišla je k nam jesen
vsa v škrlat odeta,
listje pada že z dreves
zima se obeta.***

***Vsa narava šla bo spat,
da se bo spočila
in ko pride spet pomlad,
znova bo rodila!***

Kolofon

Uredništvo si pridržuje pravico do spremembe naslovov in krajšanja člankov. Za morebitne napake se opravičujemo.

Izdajatelj: Občina Sveti Andraž v Slovenskih goricah; **Članke pregledala:** Mateja Toš; **Za izdajo odgovorna:** Darja Vudler; **Odgovorni urednik:** Kristijan Majer; **Uredniški odbor:** Mateja Toš, Nina Druzovič, Nina Žvarc in Špela Pučko; **Računalniška obdelava:** Kristijan Majer; **Naklada:** 400 izvodov; **Tisk:** Grafična forma Hutter.

Glasilo Novice občine Sv. Andraž v Slov. goricah je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo, pod zaporedno številko 376.

Seja občinskega sveta

Na 4. dopisni seja Občinskega sveta Občine Sv. Andraž v Slov. goricah, so svetniki obravnavali Vlogo za dodelitev finančnih sredstev za ločeno poučevanje v kombiniranem oddelku Podružnične Osnovne šole Vitomarci v šolskem letu 2016/2017. Seja sveta je sklepčna, saj je do 4. oktobra 2016 do 12. ure bilo vrnjenih 5 glasovnic. Sprejet je bil sklep, da občina dodeli finančna sredstva za 4 dodatne ure ločenega poučevanja v kombiniranem oddelku POŠ Vitomarci za šolsko leto 2016/17.

Občinska uprava

Hranite doma razglednice, stare fotografije ali predmete iz preteklosti?

Prikazujejo znamenitosti občine Sv. Andraž v Slov. goricah in navade njenih prebivalcev? Morda življenje v preteklosti?

Občina Sv. Andraž želi pridobiti in ohraniti čim več dokazov o obstoju in identiteti naših prednikov, jih vključiti v turistične tiskovine, muzejske razstave ter jih promovirati turistom.

Zato smo se lotili zbiranja razglednic, starih fotografij in starih predmetov, ki se po vsebini dotikajo občine, običajev in navad ljudi v preteklosti ter šolstva.

Stari predmeti, razglednice in fotografije nas popeljejo v čas, ki je zelo različen od današnjega. Drugačen je bil način življenja, drugačne so bile navade, kraji in stavbe. Motivi z razglednic in fotografij so mnogokrat edini ohranjeni slikovni odsev določenega prostora v določenem času, predmeti pa edino pričevanje načina dela prednikov.

Fotografijam pripišite ime in priimek avtorja (v kolikor je znan) in lastnika. Če fotografij in razglednic ne želite predati v trajno last Občini Sv. Andraž v Slov. goricah, nam dovolite, da jih digitaliziramo ter s tem poskrbimo, da se dlje časa ohranijo. Stare predmete v ohranjenem stanju, pa prinesite na občino ali nam sporočite, kje se nahajajo. Razstavili jih bomo v muzejski zbirki Hrgove domačije.

Veselimo se sodelovanja z vami in se vam zahvaljujemo za pomoč.

Občinska uprava

Interreg projekt

»Podeželsko razstrupljanje s spoznavanjem zakladov kulturne dediščine«

Projekt Slovenija – Hrvaška »DETOX« je projekt, s katerim se bomo pri izvajanju aktivnosti osredotočali na kulturno dediščino na območju naše občine in partnerskih občin. V projektu sodelujejo: Občina Lenart, Občina Sv. Ana, Občina Sv. Andraž, Opčina Vinica, Opčina Donja Voća, Gradski muzej Varaždin, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru, priključena partnerja pa sta tudi Turistička zajednica Varaždinske županije ter Javni zavod RS za varstvo kulturne dediščine.

Kulturna dediščina je zapuščina naših prednikov, vendar so določeni nepremični kulturni spomeniki potrebni prenove in brez vsebine. Čeprav na našem področju dobro izkoriščamo potencialne Hrgove domačije, pa ji bomo s projektom dodali svež videz in vsebino, ki bo pomenila pestrost in nadaljnje delovanje.

V okviru projekta bodo v občinah realizirane investicije kot so: ureditev skupnega turistično – informativnega centra, ureditev tradicionalnih hiš v originalnem izgledu in v obliki muzeja, predstavitev interaktivnega turističnega produkta s pomočjo hologramov ter ureditev nastanitvenih kapacitet v tradicionalnem stilu. Oblikovan bo skupen turistični paket »Vrnitev življenje naših prednikov« oz. EtnoTour s skupno čezmejno mobilno aplikacijo. Preko paketa bodo obiskovalci in prebivalci spoznavali kulturno dediščino, tradicijo povezano z etnologijo ter starimi običaji območja.

V naši občini se bo obnovila Hrgova domačija kar pomeni, ureditev električne napeljave, strelovoda, razsvetljave, vodovodnega omrežja, kuhinjske niše, sanitarij, črne kuhinje, slamnate strehe, povečanje števila parkirnih mest za Večnamensko dvorano Vitomarci, označile se bodo enote nepremične kulturne dediščine vpisane v register in vzpostavitev TIC-a v občinski stavbi z opremljanjem prostora. V sklopu projekta se bodo odvijale aktivnosti, ki jih bomo soustvarjali z našimi društvi in bodo vplivale na povečanje števila obiskovalcev ter hkrati prispevali k trajnostnemu razvoju kulturne dediščine. Tako bodo v okviru projekta izvedene delavnice za otroke, igrana predstava »Ljubezen na vasi«, prikaz običajev na Hrgovi domačiji, kino na prostem s predvajanjem slovenskih in hrvaških filmov, partnerske izmenjave z delavnicami ter dvodnevne kmečke igre. Prav tako bo izdana kronika kraja, kje bomo slikovito predstavili območje Občine Sv. Andraž v Slov. goricah in aktivnosti njenih prebivalcev.

Veliko zanimivega se bo dogajalo, zato vas naj že zdaj povabimo, da se udeležite prireditev, ki se bodo odvijale v sklopu projekta »DETOX in z nami ustvarjate turistično bolj prepoznaven kraj.

Gordana Šori

Razstavni salon mobilna optika Brane

Drbetinci 34
2255 Vitomarci
T: +386 70 770 071
E: mobiloptik.brane@gmail.com

Interreg
SLOVENIJA – HRVAŠKA
Evropska unija | Evropski sklad za regionalni razvoj

Razstava v občinski stavbi

Od 2. 10. 2016 do 7. 10. 2016 smo tudi v prostorih občine v sklopu projekta »Dnevi odprtih vrat kulture in kulturne dediščine« pripravili razstavo.

V sejni sobi občinske stavbe smo razstavili dokumente o razvoju občine, ki smo jih pridobili v Zgodovinskem arhivu Ptuj in arhivu Krajevne skupnosti Vitomarci.

Razstavnii eksponati v sejni sobi

Skozi razstavljenе dokumente lahko ugotovimo kako in na kakšen način se je vršil razvoj občine skozi različna obdobja in faze. Kako nas je trud in vztrajnost posameznikov pripeljal do občine, kot jo poznamo danes – samostojne Občine Sveti Andraž v Slovenskih goricah.

Časopis Naši Vitomarci

Občinska uprava

Onesnaženje cest

Občinski redarji Medobčinskega redarstva Skupne občinske uprave občin v Spodnjem Podravju v jesenskih mesecih pogosteje nadziramo stanje cest na območju občin iz naše krajevne pristojnosti.

Večji del kmetijskih površin leži neposredno ob lokalnih ali regionalnih cestah, zato je nujno potrebno pred vključevanjem v promet na prometno površino očistiti kolesa traktorjev in druge kmetijske opreme. Posamezni vozniki traktorjev in tovornjakov to ne storijo in na cesto navozijo zemljo, blato ali gnoj, navoženi material cesto hitro naredi spolzko in nevarno za ostale udeležence v cestnem prometu.

V četrti točki, drugega odstavka 5. člena Zakona o cestah

(ZCes-1A) je določeno:

» Prepovedano je orati na razdalji manj kot 4 metre od roba cestnega sveta v pravokotni smeri na cesto ali na razdalji manj kot 1 meter od roba cestnega sveta vzporedno s cesto.«

V peti točki drugega odstavka 5. člena Zakona o cestah (ZCes-1A) je določeno:

» Na cestišču javne ceste je prepovedano:

- razsipati sipek material, razen posipnih materialov v času izvajanja zimske službe, nanašati blato ali ga kako drugače onesnaževati;
- puščati sneg ali led, ki pade ali zdrsne naj;
- onesnažiti cestišče z olji in mazili ali drugimi snovmi;
- vlačiti hlode, veje, skale in podobne predmete kot tudi pluge, brane in drugo kmetijsko orodje ter druge dele tovora.«

Tretji odstavek 5. člena Zakona o cestah (ZCes-1A) pa določa, da mora voznik preden se vključi v promet na javno cesto s kolovozne poti, nekategorizirane ceste ... odstraniti z vozila zemljo ali blato, ki bi onesnažilo vozišče.

Predpisana globa, zaradi neupoštevanja navedenih določb je 1000 evrov za posameznika in 4000 evrov za pravno osebo. Pristojnost za nadzor teh določb pa imajo poleg policije tudi občinski redarji in občinski inšpektorji.

Vse občane naših občin pozivamo, da po koncu del na polju in preden se vključijo v promet očistijo večje kose zemlje in blata s koles.

V primeru, da kljub temu pride do onesnaženja vozišča javne ceste, je potrebno onesnaženje čim prej odpraviti ter poskrbeti, da je nevarni del ceste do odprave nevarnosti ustrezno označen s prometno signalizacijo, ki druge voznike opozarja na nevarnost.

Robert Brkič,
vodja medobčinskega redarstva

Otvoritev vodnega cevovoda

V soboto, 9. julija 2016, smo pri kapeli v Spodnjih Vitomarcih otvorili vodovodni cevovod v naselju Vitomarci.

Ob slovesnosti je potekal krajši kulturni program, ki so ga popestrile ljudske pevke Društva gospodinj Vitomarci ter domačinki Nuša Čeh z violino in Tanja Gavez s flavto. Kulturni program je povezoval Kristijan Majer - predsednik Turističnega društva Vitomarci.

Investicijo sta predala namenu in slavnostno prerezala trak županja Občine Sv. Andraž v Slov. goricah, Darja Vudler in član Vaškega odbora Vitomarci, Alojz Fekonja, blagoslov pa je opravil pater Damjan Tikvič.

Prireditve se je udeležilo čez 120 domačinov, prisotni so bili tudi predstavniki izvajalcev, nadzora in delavci občinske uprave.

Zbrane na otvoritvi je nagovorila županja

TEHNIČNE INFORMACIJE INVESTICIJE

V sklopu investicije smo položili glavni cevovod v dolžini 309 m, postavljeni so bili trije hidranti in izvedene prevezave obstoječih uporabnikov na novi cevovod. Zaradi gradnje vodovodnega cevovoda se je uničilo cestišče in je bilo potrebno urediti spodnji in gornji ustroj ceste. Skupaj s ponudnikom telekomunikacijskih storitev smo se uspeli dogovoriti, da se je položil cevovod za optično omrežje. Investicijska vrednost predmetne investicije je znašala 44.473,00 EUR.

Kulturni program sta popestrili mladi domačinki

S slavnostnim preprezom traku je bila investicija uradno predana namenu

Obnovljena javna pot od regionalne ceste do konca mostu ni namenjena večjim obremenitvam (le za parcele ob cesti in za dostavo). Prosimo, da navedene omejitve, kot dobri gospodarji lokalnih cest in javnih poti upoštevate in uporabljate za dostope do parcel, ki se nahajajo na drugi strani mostu pot ob nasipu.

Občinska uprava

O najdbah mastodonta pri Sv. Andražu

Iz Prirodoslovnega muzeja Ljubljana, so nam posredovali dokumentacijo, v kateri so bolj podrobno opisane lastnosti najdenega zoba mastodonta pri Sv. Andražu.

Med drugo svetovno vojno so v eni izmed peščenih jam pri Sv. Andražu našli mastodontov molar. Glede na sestavo tal višjega brega Pesnice, kjer je približno nahajališče zoba, je omenjena najdba iz obdobja terciarja natančneje iz srednjega pliocena. Kar pomeni, da je starost približno 4 milijone let.

Mastodontov molar najden na območju naše občine

Omenjeni molar naj bi, glede na velikost, pripadal samcu, čeprav lastnosti zoba kažejo, da bi lahko pripadal tudi samici. Sestavljal je desno stran spodnje čeljusti in je nedvomno zadnji zob v vrsti.

Molar je poškodovan na enakem mestu, kot primerek iz Slovenske Bistrice, kar lahko pomeni, da je bilo tu najšibkejše mesto. Mastodonti so se - za razliko od mamutov, ki so se hranili s travo - prehranjevali z listi in vejami. Življenjsko okolje te vrste mastodonta, kaže na to, da so se v tistem času na naših krajih razprostirale savane, ki so tu in tam prehajale v strnjen gozd.

Povzeto po »O najdbah mastodonta na Štajerskem« -
Ivan Rakovec
Fotografija: Matija Križnar

Občinska uprava

Zelo globoko nas je pretresla novica, da Andreje ni več med nami. Vsi smo vedeli za bolezen, pa vendar nas je njena večna železna volja in pozitivizem navdajal z upanjem, da bo ozdravela. Toliko volje in moči je bilo v njej, da smo vsi upali, da bo bolezen premagala. A žal se je njena življenjska pot mnogo prehitro in preveč boleče zaključila. Bolezen je napredovala in vsem zadala hude bolečine.

Andreja se je kot prvorojenka mami Mileni in očetu Ivanu rodila 13. novembra 1980 na Ptujju. Nekaj let kasneje se ji je pridružil mlajši brat Kristjan s katerim sta bila zelo povezana. Osnovno šolo je obiskovala v Vitomarcih. Smisel za estetiko in oblikovanje jo je popeljal v cvetličarsko šolo v Celje. Po opravljeni šoli se je zaposlila in delo v svojem poklicu opravljala 7 let. Poklicno pot je nadaljevala v tekstilnem podjetju, dokler se ni invalidsko upokojila.

Rada se je družila z veselimi in iskrenimi ljudmi. Sodelovala je v gledališki skupini KUD Vitomarci, bila aktivna članica mešanega pevskega zbora in tamburašev. Od blizu in daleč smo jo poznali kot nasmejano osebo, njen pozitivizem in humor nas je navdajal s posebnim veseljem in nam nevede privabljal nasmeške na obraz.

S partnerjem Boštjanom, ki se je iz ljubezni do Andreje preselil v našo občino, sta povila njuno princesko Hano, to je deklita, na katero pogled nam bo dajal večni spomin na Andrejo.

Andreja je z žarom v očeh pristopila h kandidaturi za članico občinskega sveta. Kdo drug kot oseba, ki je oddajala tolikšen pozitivizem in prizadevanja bi bil primernejši za to mesto kot ona. Toliko energije je imela, venomer je želela pomagati in se razdajati za druge, svoje funkcije ni razumela kot obveznost, ampak je preprosto takšna bila. Imela je veliko željo povezati mlajšo in starejšo generacijo, sodelovati v projektu starejši za starejše ter se zavzemati za tvorno sodelovanje v napredku naše občine.

Ni ji bilo lahko po šele parih mesecih povedati, da ne zmore več na seje, saj je bolezen ponovno potrkala na njena vrata, a kljub temu njeno zanimanje za občane in za dogajanje v občini ni zamrlo. Vedno znova je spraševala kako smo, kaj je novega, prebirala gradiva za občinski svet in z veseljem čakala novo številko občinskih novic v upanju, da se nam kmalu spet pridruži na sejah. Na žalost vseh je zmagala bolezen.

Ni v naši moči, da bi razumeli takšne stvari, zakaj tako čudovite osebe odhajajo prehitro, zakaj so morale doživeti in na tem svetu toliko pretrpeti in pustiti za sabo njim drage ljudi v bolečini. Lahko le ugibamo in verjamemo, da zato, ker jih nekje čaka večje poslanstvo. In verjamemo v to, da se enkrat nekoč ponovno srečamo in nadoknadimo vse tisto kar nam ni bilo dano tukaj in zdaj.

Hkrati nam takšne zgodbe povedo in odprejo oči, da se zavemo, kako kratko je življenje. Da ni pomembno veliko, da moramo biti, tako kot je bila Andreja, veseli, zadovoljni in srečni, se veseliti vsakega dne in biti hvaležni za vse kar imamo, predvsem pa drug z drugim biti ljudje in se imeti radi. To bi želela za nas tudi Andreja.

Darja Vudler, županja

Draga Andreja, moja soigralka in moja prijateljica!

Zakaj? Zakaj prav ti?

Odšla si. Odšla si za vedno! Veš, da bi ti želel še marsikaj povedati, ampak žal ... Nikoli več!

Andreja, čeprav si odšla, stara komaj 35 let, vem, da je bilo tvoje življenje bogato, polno smeha in adrenalina, predvsem pa hitro. Ti nisi poznala besede zamujanje ali netočnost. Vedno si bila povsod med prvimi, pa naj so bile vaje, nastopi, potovanja ali naša druženja. Hrepenela si po tem, da si ustvariš svojo družino, kar ti je sicer uspelo, a, žal si prehitro »morala oditi«, premalo užila družinsko srečo.

Jeseni bi najina skupna pot oziroma najino prijateljstvo postalo polnoletno. Ja, skoraj osemnajst let sva sodelovala v našem kulturnem društvu in prijateljevala. Še sedaj se spominim tvoje prve premiere februarja 1999. Bila si učiteljica, ki je med predstavo kadila in tvoj edini strah je bil: »Joj, kaj pa bo atek rekel?« In iz tiste, »rahlo boječe vloge«, si hitro

dozorela v jezično Replo, pa strogo Klariko, ponosno lastnico kmečkega turizma Marico, kmetico Angelo Bračko, ameriško stevardeso in še bi lahko našteval. Svoje vloge si odigrala izvrstno. Tako, da so bile vedno komične. Ljudje so se smejali že, ko si samo stopila na oder.

In nisi bila samo dobra igralka, pač pa tudi čudovita prijateljica. Bila si ena izmed petih deklet mlajše vitomarške gledališke generacije, ki ste gledališko in tudi zasebno zaznamovale moje življenje. Vitomarško gledališče, kjer smo in še vedno nadaljujemo dolgo tradicijo, nas je družilo. Skupaj smo prepotovali velik del Evrope, skupaj smo se podali na raftinge, se veselili na koncertih Modrijanov, se povzpeli na Triglav in Triglavsko jezera, imeli čudovito popotovanje po bivši Jugoslaviji.... Vsako leto pa si se prav posebej veselila našega gostovanja v Posavju - na Blanci in Pokleku. In, prav tam si spoznala svojega Boštjana. Enkrat pred leti si mi rekla: »Milan, hvala ti! Če vaju z Andrejo ne bi bilo, tudi jaz ne bi imela tega, po čemer sem celo svoje življenje hrepenela - Hane in Boštjana.« Veš, Andreja, zaupala si nam svoje skrite želje, svoja hrepenenja in zato smo se veselili skupaj s tabo, ko si postala mama in ko sta si z Boštjanom začela urejati svoje gnezdece.

Vsi, ki so te poznali, se te spominjajo po vedno nasmejanem obrazu. V minulih dneh sem obujal spomine ob pregledovanju naših številnih skupnih fotografij in res, nikjer ni tebe, Andreja, ki se ne bi smejala. Dobra volja, nasmeh in pozitivna energija so bili vedno tvoji spremljevalci. Veliko sva skupaj igrala, veliko let povezovala Igre brez meja v Mužah, veliko skečev sva skupaj soustvarjala, pridružila si se tudi tamburašem. Poleg tega, da sva se veliko presmejala, sva včasih tudi skupaj jokala. Imela sva prav poseben odnos, katerega sta tvoj Boštjan in moja Andreja, ki prihajata iz istega kraja, samo še poglobila.

Sedaj si odšla in ni te več. Ko se s prijatelji pogovarjamo o tebi, kar ne moremo verjeti, pa čeprav smo vedeli in spremljali tvojo bolezen. Še dva dni, preden si se poslovila, sem stal ob tvoji bolniški postelji in se v mislih pogovarjal s teboj, obujal tiste lepe in nepozabne spomine ter se na nek način tudi poslovil od tebe – za vedno.

In potem, ko je prenehalo biti tvoje mlado srce, sem na tvoj mobilni telefon poslal zadnji sms: »Andreja, vedno si bila in vedno boš ostala del mene in del vseh nas, ki smo se družili. Za tabo bo ostalo na tisoče lepih in nepozabnih spominov. HVALA TI, za vse in za vsak trenutek posebej. Saj veš, da smo se imeli vedno lepo in se imeli tudi zelo radi. Pogrešal te bom, pogrešali te bomo vsi na full in vsi ti obljubljam, da te nikoli, ampak res nikoli ne bomo pozabili.«

Če bi lahko, bi se ti za vse zahvalil tako, kot si ti sama živela, s pesmijo in s tamburico, ki si jo vedno tako občudovala, da še danes krasi tvoje stanovanje.

*Za vsaku dobro reč, kaj reči si mi znala, za vsaki pogled tvoj, za vsaki smeh tvoj - fala.
Tak malo dobroga, v življenju tu se najde, i če je sunca čas, za oblak tak i zaide.
A ti si v srce mi, tak puno sunca dala, kaj morem ti nek reč, od vsega srca FALA.*

Pa čuvaj nas in spočij se ter adijo, Dječica ...

Milan Černel

V spomin in slovo od nam drage ANDREJE ČUČEK,

naše dolgoletne aktivne članice Odrasle gledališke skupine, Mešanega pevskega zbora, projekta Poletne in praznične kreativne delavnice ter nazadnje tudi Tamburškega orkestra, ki je v avgustu mnogo prerano »odšla v vseмирje«, namenjamo nekaj otožno lepih misli naših pesnikov.

*Tiho si odšla,
kot lepa misel, ki mine
in nam pusti le spomine,
da je sploh bila.*

*Misel taka nas vznemiri,
žal nam je, ko je prešla;
žal, ker si tiho odšla...
in ker zaprla si duri. (J. Menart, priredba)*

*Beli angel gre čez belo polje
in kakor gre, spreminja videz kraja.
V belino meče spet in spet svežino
In jemlje le milino brez zle sence.
Po njem vse belo...*

V njem vse belo, vse neskončno... (T. Pavček, priredba)

Z nadvse dragocenimi izkušnjami in hkrati z iskreno žalostjo se spominjamo našega zelo dobrega sodelovanja v društvenih aktivnostih in prijateljskega druženja ob soustvarjanju ljubiteljske kulture, ki jo je Andreja vseskozi bogatila s svojim edinstvenim, energije polnim veseljem in vedrostjo.

Andreja draga, hvala... za vse...

Člani KUD Vitomarci in prijatelji

občinska uprava

Otvoritev OŠ dr. Ljudevita Pivka

V četrtek 29. septembra 2016 je na Ptujju bila uradna otvoritev nove sodobno opremljene šole, ki je prilagojena otrokom s posebnimi potrebami. Šolarji so se tako iz dotrajanega šolskega poslopja na Raičevi preselili na novo lokacijo in sicer ob ptujski dijaški dom, ki je z njo povezan s skupno kuhinjo in jedilnico. Novo šolo obiskuje okrog 80 otrok, ki so novih prostorov veseli, saj na stari lokaciji prostori niso ustrezali pogojem, ki jih otroci s posebnimi potrebami potrebujejo.

Slavnostni prerez traku

Gradnja se je pričela leta 2013, investicijo so finančno podprle občine ustanoviteljice in občine pogodbenice. Občina Sv. Andraž v Slovenskih goricah je, poleg občin s ptujškega, ormoškega in lenarškega območja, občina pogodbenica, saj OŠ dr. Ljudevita Pivka obiskujejo tudi otroci iz naše občine.

Slavnosti se je udeležila varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer, ki je prerežala trak, prisotni so bili tudi župani občin ustanoviteljic in pogodbenic, starši, skrbniki, učitelji ter drugi.

Povzeto po časopisu Večer

Otvoritvena slovesnost

Občinska uprava

Müže 2016

Letošnje Müže v znamenju rekordnega obiska

Društvo mladih Vitomarci že več kot deset let zapovrstjo prireja prireditve Müže - veselico in igre brez meja. Tudi letos smo bili zvesti tradiciji in prireditve še obogatili.

Prišel je prvi vikend v septembru, ko smo člani društva po eni strani garali - po drugi strani pa se zabavali in z vsemi naporji izpeljali največjo prireditev na našem območju. S ponosom na prireditev in naše društvo, tako člani teden dni spimo bore malo, saj so vse misli in ves trud usmerjeni v organizacijo.

Vsi, ki smo z vami preživeli dva dni dogajanja v živo

V petek, 2. septembra, so nas obiskali Modrijani. Mislim, da ni potrebno kaj preveč pisati o Modrijanih, saj jih vsi zelo dobro poznamo in vemo, da slovijo kot najboljši ansambel glasbe pri nas. Pred nastopom Modrijanov so pa premierno na veselici nastopili tudi naši mladi fantje Ansambel veseli pubeci.

V soboto, 3. septembra, pa smo ob 13h pričeli z igrami brez meja, ki so iz leta v leto boljše in privlačnejše tako za tekmovalce kot gledalce. Na 13. igrah brez meja so tako Pero in zlati zvoki zaključili s pohodom zaporednih zmag, saj so tokrat zmagali povsem drugič, Letos smo za naše občane prvič izvedli tudi tombolo, kjer smo podelili šest velikih nagrad. Zvečer pa

smo v goste dobili ansambel Poskočni muzikanti in Ivano Kovač. Poskočni muzikanti res briljirajo v tem, kako narediti fešto in ne pustiti obiskovalce lačne odličnih skladb in zabave. Hrvaška pevka pa je poskrbela, da smo tako stari kot mladi poznali vse njene zapete pesmi in plesali ter noreli ob ritmičnih skladbah.

Prireditve je bila res izjemna. Od nastopajočih do obiskovalcev in prostovoljcev, kateri so spet dokazali, da so izjemni in da brez tako dobrosrčnih in nezahtevnih prostovoljnih delavcev ne gre izpeljati prireditve kot je ta. Podrta sta se tudi vsaj dva rekorda, saj je v soboto na igrah doslej bilo največ obiskovalcev, skupaj oba dneva na veselici pa so gostje presegli rekord izpred treh let.

Konca taki prireditvi ni videti. Zato vas bomo člani Društva mladih Vitomarci še vnaprej vsako leto ob približno istem času popeljali v svet zabave, kajti tudi sami zelo uživamo ob organizaciji. Le predsedniki društva imajo vsako leto polno in težko glavo, vendar je tudi ta v nedeljo zjutraj lahka in pripravljena na nove izzive.

Že sedaj vas vabimo na Müže 2017 in na vse naše druge prireditve, saj smo letos izvolili novega predsednika, ki ima prav gotovo veliko idej in zamisli kako kaj organizirati.

Kristijan Majer

Tekmovalci in sodniki na igrah brez meja

Društvo upokojencev v jeseni

Letošnjo jesen je društvo svoje aktivnosti usmerilo v ohranjanje kulturne, zgodovinske in muzejske dediščine v naši občini.

Organizirali smo pohod Od kapele do kapele z obiskom stalne razstave fotografij in zgodovine v dvorani društva, kjer je bila predstavljena dolgoletna zgodovina prostora, kjer stoji naša cerkev. Prav tako smo obiskali muzej v Hrgovi hiši, kjer je bil poudarek na čebelarški zgodovini in se posladkali z medenimi dobrotami. Pot smo nadaljevali proti Vršičevi kapeli, h kapeli v Slavšino ter si ogledali Čučkov in Gomzijev muzej. Pohod smo zaključili s piknikom.

Predsednik upokojenskega društva in županja sta obiskala gospo Toš Marijo, ki je praznovala 90. rojstni dan

Sodelovali smo s Kulturno umetniškim društvom Vitomarci pri projektu »Ljubezen do materinega jezika«, v okviru katerega je bila izvedena tudi prireditev pred Hrgovo domačijo.

Prvi vikend v oktobru smo v okviru projekta »Odprtih vrat kulture« s sodelujočimi društvi izvedli otvoritev razstav v Večnamenski dvorani Vitomarci ter otvoritev novega čebelarškega muzeja.

Obiskali smo tudi gospo Lovrec Ano, ki pa je praznovala 95. rojstni dan

Skozi ves prvi teden v oktobru so se na različnih lokacijah odvijali ogledi razstav in muzejev. V Domu društva upokojencev je bila na ogled stalna razstava fotografij »Tako smo nekoč živeli«, možen je bil tudi ogled farne cerkve z ohranjenim strelskim stolpom v sestavi cerkve in ogled snežne ledenice pri Toševih. V sejni sobi občinske stavbe so bili razstavljeni dokumenti, ki pričajo o nastanku ter delovanju Krajevne skupnosti in Občine Sv. Andraž v Slovenskih goricah, v etnološkem muzeju Hrgove hiške pa se je dalo videti izvirne listine in matične knjige, drobno gospodinjstvo in kmečko orodje, razstavo starih sort jabolk ter čebelarško razstavo. Prav tako so se v Večnamenski dvorani Vitomarci odvijale razstave: razstava ob 125-letnici Kulturno umetniškega društva Vitomarci, razstava Društva gospodinj Vitomarci ter fotografске razstave listin kraja – fare Sv. Andraž in Vinogradniško sadjarskega društva. V Čučkovem muzeju v Novincih je bilo mogoče videti večjo koliščarsko bajto na vodi kot je bila v pravasi Vitomarcih, v Gomzijevem muzeju pa zbirko kmečkega orodja in staro kmečko leseno prešo.

Projekt »Ljubezen do materinega jezika« se je s kulturnim programom zaključil 7. 10. 2016 v Večnamenski dvorani, kjer pa je bila predstavljena tudi nova knjižica o znamenitem možu in nekdanjem nadučitelju Ivanu Strelcu iz leta 1896.

Edi Kupčič

Nastopi ljudskih pevkv Društva gospodinj

V okviru Društva gospodinj Vitomarci pevke aktivno skrbimo, da ljudska pesem ne zamre. Skoraj vsak teden imamo vaje, saj se nastopi kar vrstijo. V letošnjem letu smo imele že okrog 40 nastopov. Nastopamo v domači občini na različnih prireditvah in širom po okoliških občinah. Skozi vse leto se vrstijo srečanja ljudskih pevcev, ki se jih pridno udeležujemo.

V mesecu januarju smo imele regijsko srečanje, ki ga je organiziral Javni sklad za kulturne dejavnosti.

Dosegle smo regijsko raven, zato smo se uvrstile na srečanje v Ormož. V Ormožu smo dobile srebrno priznanje.

Pevkam se zahvaljujem za trud in čas, ki ga vlagajo v vaje in nastope.

Ob tej priložnosti bi vas povabila na že tradicionalno srečanje ljudskih pevcev, »Pesem na vasi«, ki ga organiziramo v okviru občinskega praznika. Srečanje bo v nedeljo, 20. novembra ob 14. uri v Večnamenski dvorani v Vitomarcih.

Pridite nas poslušat, spet bo veselo!

**Ljudmila Kocuvan,
vodja pevkv Društva gospodinj Vitomarci**

Poletje v KUD Vitomarci

V poletnih mesecih smo si tudi člani KUD Vitomarci oddahnili in vroče poletje izkoristili po počitniško. Kljub temu pa smo tudi v juliju in avgustu izvedli Pravljično urico za otroke, ki so z veseljem prisluhnili pravljicam in risali v naši Knjižnici.

Žal smo letos z vajami in aktivnostmi pričeli prej, kakor običajno in se na žalni seji na občini na simbolni način z iskreno žalostjo poslovili od naše dolgoletne članice Andreje Čuček, ki je mnogo prehitro »odšla«. Andreja se je v naše društvo včlanila pred osemnajstimi leti in je vse od takrat, kljub bolezni, aktivno sodelovala, dokler je le mogla, nazadnje še v marcu 2015. Najbolj poznana je bila kot nadarjena ljubiteljska komedijantka, njenih izvrstno, na humorni način odigranih likov, Vitomarčani zagotovo še dolgo ne bomo pozabili. Sicer je Andreja najdlje nastopala v Odrasli gledališki skupini, včasih pa tudi v Gledališki skupini Kalimero v igrich za otroke. V mladosti je kot recitatorka prebiralala pesmi na proslavah. Vključila se je tudi v Mešani pevski zbor. Nazadnje, januarja 2014, se je pridružila Tamburaškemu orkestru in zaigrala na berde. Andreja je velikokrat poskrbela, da je bil oder primerno okrašen in dekoriran na naših kulturnih prireditvah, s svojo kreativnostjo pa je popestrila tudi ustvarjanje na delavnicah za otroke. Andrejinemu ljubiteljskem kulturnemu delu v okviru našega društva bomo v nadaljevanju namenili samostojni prispevek.

Izvedli smo tudi že prvo od prireditev v okviru projekta »Ljubezen do materinega jezika«, ki ga je finančno podprla naša občina. 16. septembra smo namreč pri Etnološkem muzeju v Vitomarcih imeli že drugi »Večer ljubezenskih pesmi na vasi«. V kulturnem programu so poleg naših sekcij sodelovale še Ljudske pevke društva gospodinj in Kvartet Društva upokojencev Sv. Andraž – Vitomarci. Istočasno so Čebelarstvo društvo, Društvo upokojencev in Vinogradniško- sadjarsko društvo omogočili ogled muzeja v Hrgovi hiši. Po prireditvi smo kljub nekoliko slabšemu vremenu ostali in poklepetali ob prigrizku in domačem vinu. Pogostitev smo pripravili člani vseh sodelujočih društev. »Ljubezen na vasi« je bila tako še kako živa in zato načrtujemo podobno prireditev tudi v naslednjem letu.

Udeleženci Pravljičnih uric smo obiskali pravljjični gozd

23.9.2016 smo udeleženci Pravljičnih uric in starši sodelujočih otrok obiskali Pravljični gozd Rdeča kapica na Vurberku in tako ob likih iz vsem nam dobro znanih pravljic skupaj preživeli zanimivih doživetij polno petkovo popoldne. Vsekakor priporočamo vsem otrokom in staršem.

V oktobru v sodelovanju s še nekaterimi domačimi društvi načrtujemo več aktivnosti v počastitev 125. obletnice ustanovitve Bralnega društva Vitomarci, na katere vas pristrčno vabimo. Zapisana in dokumentirana ljubiteljsko prosvetna dejavnost je v Vitomarcih živa že stoletje in četrt. To je vsekakor častljiva obletnica, na katero smo ponosni. Ponosni smo na naše predhodnike - ljubiteljske kulturne delavce, ponosni smo na naš trud in delo ter hvaležni za nam drago domače občinstvo, ki s svojim obiskom tako lepo dopolnite vse, kar člani društva pripravljamo v svojem prostem času. Naš namen in aktivnosti so usmerjeni v ohranjanje in razvijanje ljubiteljske kulturne dejavnosti, seveda v neposredni povezavi z ljubeznijo do lepega materinega jezika ter zavedanjem pomena samostojnosti in samobitnosti slovenskega naroda. V napovedniku so navedeni termini prireditve. Lepo vabljeni, torej!

mag. Valerija Ilešič Toš, predsednica

Nova strelska sezona

Po krajših počitnicah se spet začne nova strelska sezona v streljanju z račno puško. Od začetka septembra potekajo treningi, prve tekme pa so potekale v prvem tednu oktobra. Treningi so vsak torek in četrtek od 18h do 20h. Tako kot prejšnjo sezono bomo pokrivali tekmovanja od nivoja medobčinske lige do 1. državne lige, v konkurenci cicibanov do veteranov. Vsem tekmovalcem želimo čim boljši uspeh, mirno roko ter globoko koncentracijo.

Mladi strelci - naši upi

V juniju smo izvedli še eno manjšo TRAP tekmo namenjeno druženju nekaterih društev. V začetku julija pa smo še s člani LD Vitomarci izvedli društveno tekmo, katere zmaga je letos šla v roke Janu Lešniku.

Prav tako še potekajo turnirji v streljanju TRAP, načrtujemo pa tudi turnir z MK puško nekje v mesecu oktobru. Kot zadnjo tekmo pa bomo tako kot vsako leto organizirali strelsko tekmo ob občinskem prazniku za pokal občine. Strelišče in treningi so odprti za vse občane, pridite in se preizkusite.

Marjan Horvat

Za vinogradnika je jesen najlepší čas

Klopotec, simbol slovenskega vinograda, se po izročilu v Sloveniji postavlja od Jakoba, 25. julija pa do svetega Jerneja, 24. avgusta, ko grozdje prične dobivati barvo.

Tako smo se v Vinogradniško-sadarskem društvu Vitomarci odločili, da bomo društveni klopotec letos postavili 7. avgusta. Klopotec vsako leto postavimo na drugem kraju. Letos smo klopotec postavili v nedeljo, 7. avgusta 2016, v Novincih pri Stanku in Vilmi Čuček.

Ob tej priložnosti smo lahko poskusili vino potomke stare trte (Andrejevo vino).

Podeljena so bila tudi priznanja iz društvenega ocenjevanja vin. Visoka povprečna ocena dosežena na ocenjevanju je dokaz, da naši vinogradniki pridelujejo zares vrhunska vina.

Vsi prisotni smo si lahko ogledali obnovljeno staro hiško v Galušaku. Do zadnjega kotička dodelana in domišljena notranjost in zunanost hiške pričata o mnogih urah dela in truda, ki sta ga v obnovo vložila Vilma in Stanko.

Na postavitve klopotca z družabnim srečanjem so bili povabljeni vsi člani, občani in simpatizerji društva. Odziv je bil odličen, saj se je dogodka udeležilo preko 70 ljudi. Druženje, ki je trajalo do večera, je potekalo v zelo prijetnem vzdušju ob klepetu in glasbi po izboru Vlada Krambergerja.

Postavitev klopotca

Za vinogradnika pa je vendarle najlepší čas jesen, ko se začne trgatve.

Da bi se tradicija ljubezni do vinske trte ohranila in nadaljevala, je potrebno začeti pri najmlajših, najboljše že kar v vrtcu. Tako je bila letos izvedena že druga trgatve z mladimi trgači iz vseh treh oddelkov vrtca Vitomarci. Trgatve se je zgodila v sredo, 21. 9. 2016.

Člani našega društva so pred štirimi leti ob cerkvi posadili več vrst vinske trte. Letos so trte že lepo obrodile. Mladi trgači iz vrtca, bilo jih je 34, so potrgali belo grozdje. Pri tem sta jim pomagala viničarja Karl Veršič in Edi Kupčič. Nekaj grozdja so otroci stisnili na priročni preši in popili sladke sok, ostalo grozdje pa so odnesli v vrtec, kjer so se sladkali še nekaj dni.

Približno dva tedna za trgatvijo, ki jo opravijo naši bodoči člani (vrteški otroci), se zgodi še trgatve potomke stare trte, ki jo opravijo sedaj aktivni člani društva.

Mladi trgači - berači iz vrtca

V društvu se že pospešeno pripravljamo na občinski in farni praznik, predvsem pa na tradicionalno prireditev »Vino v čaši pri Andraši« na katero vas že sedaj vladno vabimo.

Ivanka Čeh

Ekскурzija na Primorsko

V soboto, 9. julija smo se članice Društva gospodinje Vitomarci odpravile na strokovno ekskurzijo, tokrat na Primorsko.

Najprej smo si ogledale krajinski park Sečoveljskih solin. Obiskovalci tam spoznajo način nekdanjih solinarjev in tradicionalno pridobivanje soli. Od leta 1990 so soline zavarovane kot krajinski park, del solin pa je preurejen v muzej na prostem.

Maketa solin

Po ogledu solin smo si ogledali še vrt kaktusov, last Magde Grašič, ki je skupaj z možem ustanovila prvo slovensko gojilnico kaktusov. V svoji zbirki imata več kot 1500 kaktusov, najstarejši kaktus presega starost petdesetih let. V vrtu je tudi precej zanimivih palm. Nato smo se zapeljali do Pirana. Sprehodili smo se do Tartinijevega trga, ogledali smo si Piranski akvarij.

Po ogledih je sledilo zasluženno kosilo med primorskimi griči in vinogradi. Popoldan smo preživele na plaži v Simonovem zalivu. Prosti čas smo izkoristile za druženje na plaži, kopanje v prijetno topli morski vodi in posedanje ob kavici.

Obiskale smo vrt kaktusov

Po ogledih je sledilo zaslužen kosilo med primorskimi griči in vinogradi. Popoldan smo preživele na plaži v Simonovem zalivu. Prosti čas smo izkoristile za druženje na plaži, kopanje v prijetno topli morski vodi in posedanje ob kavici.

Skupinska fotografija udeleženk

Dan je hitro minil in v poznih večernih urah smo se vrstile polne lepih doživetij v svoje domove.

Ljudmila Kocuvan, predsednica

Turisti se pripravljamo na ŠporTur

Turistično društvo Vitomarci je čez poletje mirovalo. Športna sekcija je obiskala nekaj nogometnih turnirjev, odbojkerski turnir, kulturna sekcija pa sodelovala na nekaj prireditvah.

Člani se pa že pripravljamo na nov sklop prireditev v okviru občinskega praznika oktobra in novembra, ki smo ga poimenovali ŠporTur. Povezovalo bo športne in druge dogodke. Med njimi bo turnir v nogometu v telovadnici, pa turnir v namiznem tenisu samo za občane, lokostrelstvo za mlade in starejše, pohod, Vino v čaši pri Andraši... Datumi in vsebine se bodo še tekom oktobra dorekle, o čemer boste pravočasno obveščeni.

Še enkrat se zahvaljujem vsem, ki ste pridno zalivali rožice na mostovih. Letos smo nameravali še postaviti klopce na primerna mesta, pa nam zaenkrat to čas še ni dovolil, če pa bo vreme naklonjeno, bomo to storili še letos.

Društvo čaka konec tega leta ali v začetku drugega tudi zelo pomemben projekt, ne samo za nas, pač pa tudi za vas, dragi občani. Pogodbeno namreč prevzemamo Pošt-

no poslovalnico Vitomarci, zato vas naj ob tej priložnosti prav lepo povabim, da skupaj tvorimo obstoj naše poslovalnice tako, da jo obiskujete, opravljate poštno storitve ter nakupe drugih izdelkov, ki jih bomo nudili, saj bo le tako lahko poslovalnica obratovala in boste imeli nekatere storitve v bližini vašega doma. V nasprotnem primeru poslovanje ne bo mogoče in se bo morala Pošta Vitomarci trajno zapreti. Takšen konec pa ni dober za nobenega od naših občanov. Torej zdaj imamo vsi skupaj priložnost, da preprečimo zaprtje poslovalnice, mi vam pa obljubimo, da bomo z raznoraznimi storitvami in blagom ponujali čim večjo izbiro. Vključili bomo tudi turistične storitve. Občina je namreč na razpisu dobila tudi sredstva za vzpostavitev Turistično informacijskega centra, s katerimi bodo opremili pisarno. Tudi v tem vidimo priložnost, da se naš kraj turistično bolj razvije. V prihodnje bomo tudi ustvarjali nove turistične zgodbe.

Vabljeni na naše prihajajoče prireditve in članstvu v našem društvu, ki je septembra praznovalo prvo leto obstoja.

Kristijan Majer, predsednik

2. b razred POŠ Vitomarci

PRVI ŠPORTNI DAN

Prvi športni dan je bil pohod. Med potjo smo opazovali naravo. Videli smo tudi veliko lepih hiš. Hodili smo po cesti ob gozdu. Opazovali smo liste in plodove dreves. Med pohodom je bila malica. Ko smo se vrnili v šolo, smo bili vsi utrujeni od dolgega pohoda.

Imeli smo se zelo lep sončen dan. Bilo mi je zelo všeč.

Lana Grnjak

ŠPORTNI DAN

Športnega dne sem se zelo veselila. Zjutraj smo dobili malico. Odpravili smo se na pohod. Pot je bila dolga. Ob gozdu in vinogradu smo se ustavili in pomalicali. V šolo smo se vrnili že malo utrujeni. Bilo je zelo zabavno. Komaj čakam na naslednji športni dan.

Zala Anželj

4. b razred POŠ Vitomarci

VEVERIČKA IN KOSTANJ

Bilo je lepega jesenskega dne. Odločil sem se, da grem sam v gozd po kostanje. Prišel sem v gozd in zagledal veverico, ki je sedela na štoru. Mislil sem, da je mrtva. Stopil sem bližje. Naenkrat pa je veverica poskočila na metlo, ki je bila na strani in švignila na drugo stran. Zelo sem se prestrašil. Veverica me je vljudno vprašala kako mi lahko pomaga. Nato sem ji odgovoril, da sem prišel po kostanje. Rekla mi je, da mi bo pomagala pokazala pot do drevesa, kjer je največ kostanjev. Veverica je letela na metli, jaz pa sem ji sledil peš. Tako sva prišla do ogromnega drevesa. Pod njim je ležalo najmanj dvesto kostanjev. Začel sem jih pobirati in veverica se mi je pridružila. Nabrala sva jih polno košaro. Zavedala sem se, da ne poznam poti iz gozda. Začel sem jokati. Veverica pa mi je rekla, da pot pozna ona in mi bo pomagala. In res sva prišla do ceste, ki je vodila domov. Zahvalil sem se ji. To je bila najina skrivnost.

Žan Repič

STRAŠNA JAMA

Nekega dne je šel revni raziskovalec Jože v jamo. Ampak ni vedel, da v jami straši. Ko je bil že pred jamo so ga opozarjali, da v jami straši, on pa jim ni verjel. Zagnal se je v temo in se skoraj zaletel. Komaj se je še pravočasno sklonil. Pred njim je bil jašek v katerem so bili pajki. Brez težav je prišel skozi pajke. Nato je mogel priti preko potoka v katerem so bili zelo sluzasti kamni. Prišel je do tretjega kamna kjer mu je spodrsnilo in padel je v vodo. Nekaj časa je bil pod vodo in videl je veliko lobanj. Prestrašil se je. Zaplaval je na površje po zrak. Plaval je naprej in našel velik list s katerim je odplaval naprej. Prišel je do samotne slepe ulice. Slišal je nekakšen čuden zvok. Sam pri sebi si je govoril, da duhovi ne obstajajo. Naredil je še en korak in zagledal je krste. Zbežal je kar so ga nesle noge do izhoda. Medtem ko je tekkel, se je spotaknil ob skrinjo. Pogledal je v skrinjo in v njej našel zaklad z dragulji, zlatom in cekini s katerim je odšel domov. Domačini so ga spraševali, kaj je videl v jami. Odgovoril jim je, da v jami ni bilo nič posebnega in zelo dolgočasno. Zamolčal je, da je našel skrinjo z zakladom in zamolčal je ves strah, ki ga je doživel v strašni jami. Živel je še dolgo in za vedno se bo spominjal strahu, ki ga je preživel. O zakladu pa je molčal kot grob do konca svojih dni.

Lana Lovrenčič

Prvi šolski dan, 1. b razred

VOLK JANEZ

Volk Janez je star 56 let. Živi v skromni družini Matjaškovičih. V družini jih je 6, štiri otroke in mama. Njegovim otrokom je ime Andraž, Klas, Mateja in Petra. Imajo družinski avto in enega terenca.

Nekega dne se ata Janez odloči da gre na dakar. Odločil se je za to, da dobijo več denarja.

Prenovil je avto in se pripravil, kupil si je rudarsko opremo, šotor in spalno vrečo. Zadnjih 5 dni je bilo zelo napeto. Janez se je pripravljaj na popotovanje. Zadnji dan je počival in si pripravljaj hrano. Mama Rozi je pobrala zelenjavo po vrtu, da je imel za na pot. Zvečer si je v prtljajnik spakiral šotor, spalno vrečo in rudarsko opremo. Zjutraj je dal hrano v prtljajnik se poslovil za celih 15 dni. Nato se je odpravil na štart. Tam je videl soseda Brankota in učitelja Mitja. Odštevali so 5 4 3 2 1 start. Čakala jih je dolga pot čez Makedamvar, Zrakvar, Vodvar in Dinovar. Nato pa razburljiv del, zdaj si vključijo rakete in letijo nad oblake. Nad oblaki vidi Janez velik grad. Janez je rado veden in gre pogledat. Tam vidi princeso in seveda kral-

ja. Nato se utabori pred gradom. Pogledat gre v grad in prosi kralja: dragi kralj naš, pomagaj moji družini ker nam primanjkuje hrane. Prosim te, ali lahko pride moja družina k vam živet? Kralj odgovori: dragi gospod začaramo ti vse če nas ne izdaš. Ne, ne bom vas izdal, prosim začarajte mi, da bom hitrejši in premagal konkurenco. Kralj mu je začaral nove, hitrejše rakete. Janez se je poslovil in šel v avto, zagnal je rakete in dohitel konkurenco. Prišel je na tla. Čakala sta še ga 2 preskusa: voda in džungla. Spremenil se je v plovilo in šel po vodi. Ni vedel da mu bodo na pot prišli morski psi. Tako je potekala vožnja: Janez si prepeva najljubšo pesem. Nato vidi plavuti iz vode, in reče: morski psi ojoj! Janez se hitro izmika in pride mimo morskih psov. Zdaj pa potisne plin do konca. Mirno se pelje 1 -2 uri , nato pa vidi nasprotnika v ozadju. Učitelj Mitja ga je dohitel in ga prehitel. Janez ni vedel kaj naj stori. Odločil se je da stisne še močnejše na plin. Janez dohiti učitelja Mitja. Zdaj se prerivata, Mitja je že skoraj padel iz čolna. In tako prideta do džungle. Se spremenita v avto in se peljeta naprej. Zdaj vidita skakalnico pred sabo in skočita zelo visoko. Mitjev avto se je razbil. Janez pa je mehko pristal v bazenčku z blatom. Ojoj to je nekam trdo blato. Očisti kos blata in vidi trde delce. Pa to sploh ni blato, to je zlato! Hitro naloži umazano zlato v prtljajnik in odhiti naprej. Zdaj so bili pred njim 3. dnevi v džungli. Prvo noč je mirno prespal. Drugo noč je že bil zelo napet. Zjutraj ob mraku se je vstal in šel naprej. Od mraka do večera je prišel 4000 kilometrov. Zadnja noč je bil najbolj napet in na trnih. Vstal se je ob sončnem vzhodu in nadaljeval svojo pot proti cilju. Po 19. urah vožnje je prišel na cilj. Na to so Janeza in njegov avto z letalom odpeljali domov. Po treh dneh je dobil veliko nagrado 50.000 evrov. Ko je doma praznil prtljajnik, se je spomnil na blato, ki sploh ni bilo blato. Skupaj z otroci in ženo so blato oprali z vodo in ostalo je le še zlato. Zlato so prodali in zaslužili zelo veliko denarja. Nato so si kupili nov avto, in sicer novega džipa. Prodali so stara dva avta, kupili so še rakete in šli na pot. Po poti so srečali nove prijatelje. Vozili so se 3 dni skupaj, kar je za otroke bil kar napor. Ko so šli v zrak jim je bilo zelo všeč. Nato so še 3 dni potovali po oblakih. Peljali so se mimo grada, pomahali princesi in kralju, ki sta Janezu pomagala začarati hitre rakete, da je prišel do zmage. Potem so se počasi vrnili proti domu in uživali, hrane ni več primanjkovalo, saj so imeli denar. Volk Janez je z dirko postal bogat.

Gašper Hanžel

5. b razred

ŠPORTNI DAN

Bilo je 19. septembra 2016. V šolo sem prinesel majhen nahrbtnik in torbo. Ker se je vreme izboljšalo smo imeli športni dan. Šli smo na dolg pohod. Hodili smo po Novincih, skozi Rjavce in Hvaletince in se vrnili nazaj v Vito-marce. Med potjo smo se dvakrat ustavili. Prvič pri učenki 6. razreda, kjer smo imeli malico. Našli smo tudi mrtvega škorca. Šli smo naprej in se ustavili v Hvaletincih, pri gospodu Mirku Ilešiču, saj nas je povabil na sok. Po mene je prišla mama. Imel sem se super.

Nejc Vršič

LENDAVSKI STOLP

Nekega dne smo se s starši odločili, da si gremo ogledat lendavski stolp. Peljali smo se kakšno uro. Ko smo prispeli sem se malo bala iti na stolp. Na koncu pa sem premagala strah. Stolp je visok 43 metrov. Na vrhu je bil lep razgled na Lendavo. Gledala sem tudi skozi teleskop. Ko smo šli dol mi je ati povedal, da še gremo na sok in na igrala. Ko smo popili sok in se naigrali, je bila ura osemnajst in odpravili smo se proti domu.

To je bil naš družinski mini izlet.

Danijela Pučko

POLETNE POČITNICE

Počitnice so se začele konec junija. Začetek sem preživela doma. Na počitnice sem šla tudi k teti Ireni in sestrični Katji. S Katjo sva delali v hlevu, v kuhinji in na vrtu. Najbolj všeč mi je bilo v hlevu. S teto sem šla tudi v toplice za en dan. Z mamo in atijem smo bili tudi na morju. Tam sem plavala z atijem. Na morju sem prespala eno noč v Biogradu pri prijateljici Lani. Eno noč so prespali pri nas v apartmaju naši sorodniki. Ko smo prišli z morja je prišla k meni moja prijateljica Lana. Veliko sva se igrali.

Počitnice so hitro minile in bilo je zelo lepo.

Nika Hojnik

6. b razred**ŠPORTNI DAN**

V ponedeljek, 19. 9. 2016 smo imeli 1. športni dan. Učenci 2. triade smo odšli na pohod v bližnjo okolico šole.

Zjutraj smo prišli v šolo. Vsak razred se je zbral v svoji učilnici. Ker ni bilo lepo vreme, pa tudi napoved ni bila najboljša, se učitelji niso mogli odločiti, če bi imeli športni dan ali pouk. Na koncu so se vseeno odločili za športni dan. Ko smo se oblekli in obuli, smo dobili malico. Nato smo se odpravili proti Rjavcem. Pri sošolki Ani smo pojedli malico, imeli malo počitka, nato pa smo se podali proti Hvaletincem. Ustavili smo se pri mojem stricu Mirku, kjer smo dobili sok. Šli smo dalje. Pri kapeli smo zavili desno in šli po makadamu. Pot smo nadaljevali proti šoli. V šoli smo pojedli kosilo in počakali na avtobus.

Športni dan je bil zanimiv in vznemirljiv.

Nika Ilešič

V ponedeljek, 19.9.2016 smo imeli športni dan.

Nekaj minut čez osmo smo vzeli malico, jo pospravili v nahrbtnike in se odpravili na pot. Hodili smo po Vitomarcih, nadaljevali po Novincih in prišli do Rjavcev. Tam smo imeli malico, po kateri smo se odpravili dalje. Hodili smo v parih, saj smo hodili po glavni cesti. Pot smo nadaljevali po Rjavcih ter prispeli v Hvaletince. V Hvaletincih smo pot nadaljevali po makadamski cesti ob Brnci. Prispeli smo do glavne ceste v Vitomarcih. Tako smo na križišču pri Berlaku sklenili krog. Ta dan smo prehodili približno 7 km, v šoli smo imeli kosilo. Nato nas je avtobus odpeljal domov.

Ta dan se mi je globoko vtisnil v spomin..

Vanessa Repič

Projekt: Začni mlad, tekmuje pošteno

Učenci 6. b razreda smo se v petek, 16. 9. 2016 priključili projektu Začni mlad, tekmuje pošteno, ki ga je organizirala Atletska zveza Slovenije. Pridružili smo se Množičnemu teku številnih otrok v Sloveniji, ki so ta dan tekli 100 m. K teku smo se priključili, saj se zavedamo pomembnosti, ki

jih prinaša aktivno življenje otrok in predstavlja pozitiven zgled bodočim športnikom.

Tek smo izvedli pri uri športa, s tem pa smo naredili nekaj za svoje zdravje in za promocijo zdravja in poštenosti vseh otrok. Naš cilj ni bil zmagati, ampak sodelovati.

Marjana Gomzi, mentorica

Moja šolska torba, Tisa Korenjak, 1. b

Vrtec Vitomarci

1. SKUPINA VRTCA: »Naučili smo se prstno igro MIŠKA, sedaj pa jo bomo še pobarvali.«

2. SKUPINA VRTCA:

»Po trgatvi v sodelovanju z Vinogradniško-sad-jarskim društvom Vitomarci, smo ustvarjali na temo GROZDJE.«

Ustvarjamo ...

3. SKUPINA VRTCA: »Smo se o pajkih pogovarjali in njihove veščine tkanja občudovali.«

Gremo na sprehod z bibo

Skrben lastnik gozda 2016

Na Območni enoti Maribor na Zavodu za gozdove Slovenije, med prireditvami ob tednu gozdov že od leta 1997 izbiramo skrbne gospodarje gozda. Revirni gozdarji v množici lastnikov gozdov poiščejo tiste, ki so lahko vzor ostalim in te predstavimo širši javnosti. Pri izboru upoštevamo lastnikov odnos do gozda, njegovo samoiniciativnost in pripravljenost na sodelovanje z gozdarsko službo. Na območni enoti Maribor za leto 2016 je bil za skrbnega gospodarja gozda izbran **Ivan Rebrec iz Gibine 8** v Občini Sv. Andraž v Slovenskih goricah.

Gospodar Ivan Rebrec je lastnik gozda na površini štirih in pol hektarjev v osrednjih Slovenskih goricah, ter je značilen predstavnik lastnikov gozdov v drobni gozdni posesti na ptujskem področju, ki zajema 90 % površine zasebnih gozdov. S svojo majhno površino gozdov ti lastniki odločuje vplivajo na sonaravno gospodarjenje z gozdovi, trajno preskrbo z lesom in izgled kulturne krajine.

Z partnerico sta zaposlena na Ptuj, ob tem pa s sinom skrbita še za sedem hektarjev veliko gozdno in vinogradniško posest.

Z revirnimi gozdarji sodeluje že tri desetletja, od takrat ko

»Sami pa smo se potrudili in MREŽE S PAJKI na listih pričarali.«

je nasledil posest. Takrat je začel gospodariti na dveh hektarjih gozda, ter je v tem obdobju površino gozda z dokupom povečal. Z menoj vzorno sodeluje in upošteva vsa moja navodila in nasvete od mojega prihoda v revir Polenšak pred desetimi leti. Gospodari z bukovim gozdom z primesjo gradna, belega gabra, domačega kostanja, smreke ter rdečega bora.

Ivan Rebrec- skrbni gospodar gozda na območni enoti Maribor

Prevladuje debeljak z dokaj visoko lesno zalogo, ki omogoča vsakoletni posek lesa za energetske potrebe in vzdrževanje objektov na posesti. Občasno tudi proda manjšo količino vrednejšega lesa. Dela na sečnji in spravi lesa večinoma opravi sam s člani svoje družine, za večja spravi la lesa pa si občasno pridobi pomoč sosedov. Površina gozda je odprta z traktorskimi potmi, ki so dobro vzdrževane.

V Ivanovih gozdovih prevladuje debeljak

Gozd je v polni kondiciji in dobro negovan. Z zadržano naravno obnovo bukovega debeljaka je pričel z obnovo dela gozda brez nepotrebnih stroškov za nego in varstvo gozda v mlajših razvojnih fazah. Posebno pozornost posveča varstvu gozda pred podlubniki in gozdnemu redu.

Dela v gozdu izvaja v času mirovanja vegetacije, saj se kot lastnik vinograda tudi dobro zaveda pomena pravočasnega opravljanja del v naravi v skladu z letnimi časi. Skrbi za svojo varnost, saj je opravil dvodnevni tečaj iz varnega in učinkovitega dela z motorno žago. V pogovoru vedno omeni dela, ki bi jih še moral opraviti v svojem gozdu.

Dodatna znanja si je pri Gozdarsko kmetijski zbornici pridobil iz področja vinogradništva in kletarjenja. Na

ocenjevanjih vin dosega vrhunske ocene za svoja vina, na kar je posebej ponosen.

Ob prejemu priznanja

Rad se sprehodi po gozdu tudi takrat, ko v njem ni zaradi opravljanja del. Opazovanje narave in gozda ga sprošča in mu je v veselje. Pred nekaj leti je postal član Lovske družine Vitomarci, kar ga še bolj povezuje z naravo.

**Bonifacij Furman dipl. inž. gozd. – revirni gozdar
Krajevna enota ZGS na Ptuj**

JSKD objavlja razpis

JSKD objavlja razpis za podelitev priznanj Sveta območne izpostave JSKD Ptuj za leto 2016

Območna izpostava JSKD Ptuj v skladu z 2. poglavjem Poslovnika OI JSKD Ptuj razpisuje priznanje Sveta območne izpostave za področje ljubiteljske kulture za leto 2016:

- PRIZNANJE SVETA OBMOČNE IZPOSTAVE JSKD v obliki listine,
- JUBILEJNA PRIZNANJA OBMOČNE IZPOSTAVE JSKD v obliki listine.

Predlog mora biti zapisan na priloženem obrazcu in mora vsebovati:

1. podatke o predlagatelju
  - naziv in poštni naslov društva - predlagatelja, matična številka društva-predlagatelja,
  - ime in priimek odgovorne osebe predlagatelja,
  - telefon, fax, elektronska pošta.
2. podatke o kandidatih
  - ime in priimek oz. naziv kandidata, poštni naslov,
  - katera priznanja je že prejel.
3. priloge
  - kratek življenjepis za posameznike s poudarkom na dosežkih na kulturnem področju oz. kratek povzetek o delu društva;
  - utemeljitev, ki mora dovolj obširno navesti razloge, ki upravičujejo podelitev predlaganega priznanja.

Merila za podelitev priznanj

Podelitev priznanja Sveta območne izpostave JSKD Ptuj opravičujejo predvsem pomembni dosežki usvarjalnega in poustvarjalnega dela posameznika ali društva na področju kulture. Priznanje se podeli:

- za izjemne dosežke pri organizacijskem delu;

- za razvijanje novih oblik in vsebin dela;
- za področje kulturne vzgoje in izobraževanja;
- za raziskovalno delo;
- za strokovno svetovalno in mentorsko delo;
- za razvijanje kulturnega sodelovanja z drugimi društvi in zvezami društev;
- za publicistično delo;
- za dosežke pri ohranjanju nacionalne kulturne dediščine.

Podelitev jubilejnega priznanja Sveta Območne izpostave JSKD Ptuj upravičuje dolgoletno delovanje posameznika (najmanj 20 let), društva ali zveze (najmanj 30 let), ki je vplivalo na razmah ljubiteljske kulturne dejavnosti.

Podeljevanje priznanj

Priznanja Sveta območne izpostave JSKD Ptuj se podelijo enkrat letno na proslavi v organizaciji OI JSKD Ptuj. Podeli jih vodja območne izpostave ali predsednik/ca Sveta. O izbiri kandidatov odloča Svet Območne izpostave JSKD Ptuj.

Jubilejna priznanja območne izpostave se podeljujejo na letnih oz. jubilejnih prireditvah društev. O podelitvi odloča Svet Območne izpostave JSKD Ptuj, podeljuje pa jih vodja območne izpostave ali predsednik/ca Sveta. Podelitev jubilejnih priznanj ni omejeno z datumom. Predloge za jubilejna priznanja je treba oddati najmanj mesec dni pred prireditvijo, na kateri naj bo podeljeno.

Rok za oddajo predlogov za priznanja Sveta območne izpostave JSKD Ptuj je 7. november 2016.

Popolne vloge pošljite na naslov: Območna izpostava JSKD Ptuj, Jadranska 13, Ptuj s pripisom "Za priznanja". Predlagatelji bodo o izbiri obveščeni do 18. novembra 2016. Priznanja bodo podeljena na osrednji proslavi OI JSKD Ptuj, 2. decembra 2016, v Narodnem domu na Ptuj.

Svet Območne izpostave bo obravnaval le popolne in pravočasno prispele predloge!

Razpis se posreduje vsem predsednikom kulturnih društev, osnovnim in srednjim šolam na območju območne izpostave in objavi v glasilih občin, za katere dela območna izpostava.

***Dominik Kukovec,
predsednik sveta***

Sortnost medu

Med ni enak medu, to dejstvo zaznamo že, ko med okušamo. Akacijev med čebelarja ni enak akacijevemu medu čebelarja sosedja, še več, znotraj enega točenja se razlikuje tudi med nabran med panji istega čebelnjaka. Razlikujejo pa se seveda tudi medovi pridelani v različnih letinah. Večja pestrost je pri cvetličnih in gozdnih medovih, saj je pri teh medovih večja pestrost samega izvora medicinske oz. mane. Medu ne delamo po receptu, čebele osnovno surovino nabirajo v naravi in jih ne moremo usmerjati, kam naj letijo. Slovenija leži v srednji Evropi, kjer se stikajo štiri velike evropske geografske enote, in sicer Alpe, Panonska kotlina, Dinarsko gorovje in Sredozemlje. Pestra

geološka zgradba, razgibanost reliefa ter dejstvo, da se Slovenija razprostira na štirih biogeografskih območjih, omogočajo visoko rastlinsko in živalsko pestrost, kar pa posledično vpliva tudi na raznovrstnost medu.

Nastanek medu

Med proizvajajo čebele. Na rastlinah nabirajo nektar ali medicino, ki jo izločajo rastline v nektarijih ali pa pobirajo mano. Mana je izloček posebnih žuželk, ki sesajo rastlinski sok, izločajo pa sladko tekočino, ki jo poberejo čebele. Tako glede na izvor ločimo cvetlični med in med iz mane. Cvetlični medovi so svetlejšje barve, medovi iz mane pa temnejše.

Čebele osnovno surovino v medenem želodčku prinesejo v panj, jo obdelajo, zgostijo, dodajo izločke svojih žlez in shranjujejo v satju. Med kot so ga proizvedle čebele ne potrebuje dodatne obdelave, čebelar mu ničesar ne doda, niti ne vzame.

Osnovna surovina medu v veliki meri vsebuje sestavljene sladkorje, predvsem saharozo. Čebele ji dodajajo encime iz svojih žlez, ki sestavljene sladkorje razgrajujejo do glukoze in fruktoze, ki sta enostavna sladkorja, zato ju naš organizem lahko takoj uporabi kot vir energije. To je tudi vzrok, da je med boljši vir energije kot konzumni sladkor. Med tako vsebuje največ fruktoze, nekaj manj glukoze in malo saharoze, v manjši meri pa lahko med iz mane vsebuje tudi polisaharide. Razmerje sladkorjev je najbolj odvisno od vrste medu. Ker je fruktoza bolje topna v vodi kot glukoza, med z več fruktoze počasneje kristalizira, tisti z več glukoze pa hitreje. Tako bo cvetlični med kristaliziral veliko prej, kot npr. akacijev.

Če vam je med kristaliziral, nikar ne bodite nejevoljni. Lahko ste prepričani, da ste kupili naraven, kakovosten med. Kristalizacija medu je namreč popolnoma naraven pojav, ki se pri medu zgodi prej ali slej in ne povzroča nobenih kemičnih sprememb medu in ne vpliva na njegovo kakovost.

Kristaliziran med utekočinimo na vodni kopeli, s tem, da temperatura medu ne sme presegati več kot 40 °C. V nasprotnem primeru se bodo v medu poškodovale ali celo uničile nekatere njegove sestavine, kot so encimi, hormoni, vitamini,...Med bo izgubil biološko vrednost, še vedno pa bo uporaben kot sladilo. Zato ga tudi, če želimo, da se bo ohranila njegova biološka vrednost, ne damo v vroč čaj. K različnim jedem (omakam, zelenjavi, mesnim jedem), ki jih pečemo, kuhamo, ga dodamo predvsem zato, ker bodo dobile posebno svojevrstno aromo.

Različne vrste medu

Vrste medu

Vrste medu so dobile imena po rastlinah, na katerih čebele nabirajo medicino oz. sladke sokove. Te so pri nas akacija, lipa, smreka, hrast, kostanj, hoja, oljna ogrščica, žajbelj, ajda.... In od tod tudi toliko različnih vrst medu: akacijev, lipov, smrekov, kostanjev, hojev, regratov, ...

Čebele ne nabirajo surovine samo na eni rastlini, in večkrat se zgodi, da med nima tipičnih značilnosti določene vrste, v tem primeru ga lahko označimo kot cvetlični med ali med iz mane oz. gozdni med.

Najbolj milega okusa je akacijev med. Barva tega medu je od skoraj brezbarvne do slamnato rumene barve. Ker je blagega vonja in arome je odlično sladilo za čaj, kavo, kosmiče, pijače, pripravo sladoleada. Cvetnega prahu je v akacijevem medu malo. Kristalizira zelo počasi.

Prijetno po svežini, lipovemu cvetju, mentolu diši lipov med, ki je svetlo rumene do svetlo jantarne barve z zelenim odtenkom. Lahko je nektarnega ali maninega izvora. V prvem primeru hitro kristalizira, če je po izvoru manin pa se to dogaja počasi.

Če vam je všeč bolj močan, grenak okus potem je za vas pravi kostanjev med. Ta je rjave, jantarne barve, vonj je oster, trpek. Grenko aromo mu dajem velika količina kostanjevega cvetnega prahu, kar mu daje posebno vrednost.

Kadar govorimo o medovih iz mane, največkrat pomislimo na hojev in smrekov med.

Smrekov med je rdeče rjave barve, diši bolj nežno po smoli, aroma je po sirupu smrekovih vršičkov, zeliščnih bonbonih. Včasih hitro kristalizira.

Kadar nabirajo čebele mano večinoma na jelki pa takemu medu rečemo hojev med, ki je temno sivo rjave barve z zelenim odtenkom. Diši po smoli, dimu. Aroma je po smoli, po karamelu, zažganem sladkorju, svežem lesu iglavcev, sirupu smrekovih vršičkov. Kristalizira počasi, v velike kristale.

Med ni enak medu, razlike je možno znanstveno dokazati, zato ne pričakujte, da bo letošnji gozdni med takšen kot je bil lanski. Med pač takšen je. Pester.

Za konec

Ljudje že od nekdaj uporabljamo med in druge čebelje pridelke. Med je bil tisočletja edino sladilo, pozneje pa so raziskovalci našli v medu še veliko drugih snovi, ki so koristne za človeka. Za ljudstva starih civilizacij je imel magično moč in je bil cenjen kot zdravilo. Izjemno so ga cenili tudi v starem Egiptu. Uporabljali so ga kot darilo vladarjem, saj so darilne posodice z medom našli v grobovih faraonov, znali pa so pripravljati celo medicino.

Kakovostne sheme medu

Dandanes imamo porabniki možnost nakupa različnih živil, vse bolj pa smo pozorni tudi na način pridelave in kakovost živil, ki jih uživamo. Splošno znano je, da je priporočeno uživanje hrane iz domačega, lokalnega okolja, s čimer prispevamo k ohranjanju domačega kmetijstva. Pomemben del kmetijstva je tudi čebelarstvo, katerega

najbolj znan in razširjen pridelek je med. Naravne danosti v Sloveniji čebelarjem omogočajo pridelavo sortnega medu, ob upoštevanju dobre čebelarke prakse pa lahko čebelar pridelava ter ohrani kakovosten in varen med, tak, kakršnega so proizvedle čebele. Na področju medu pri nas poznamo ekološki med in tri zaščitene geografskega poimenovanja medu, in sicer Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, Kočevski gozdni med in Kraški med z zaščitnim geografskim poreklom.

Z nakupom takega medu je porabniku zagotovljena višja kakovost pridelka, saj so za pridelavo tovrstnega medu postavljena strožja merila kakovosti kot v državnem Pravilniku o medu. Poleg tega je tovrsten med izpostavljen dodatnemu nadzoru, zagotovljena je njegova sledljivost tako rekoč od cveta do kozarca, znan pa je tudi njegov izvor, saj mora biti tako pridelan kot tudi polnjen in skladiščen na območju Republike Slovenije.

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo prepoznate po unikatni prelepki, na kateri je jasno označeno, da gre za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo. Prelepka vsebuje simbol EU, ki označuje zaščiteno geografsko označbo, opremljena pa je tudi s serijsko številko, ki zagotavlja sledljivost vsakega kozarca medu posebej.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka za zagotavljanje varne hrane

Za naslednjo številko Novic pripravljamo dva pomembna intervjuja. En bo z odličnim športnikom v naši občini, Tadejem Kostanjevcem. Intervju smo hoteli objaviti že v tej številki, pa se nam časovno ni izšla pretvorba v časopisni članek.

Tadej skupaj s trenerjem slovenske reprezentance

Kronika kraja

Na svet so prijokali in razveselili svoje starše:

- deklica Dora Šalamun, rojena 12.07.2016; mamica: Šamperl Simona, Drbetinci 57;
- deklica Eva Slana, rojena 15.07.2016; mamica: Osojnik Maja, Vitomarci 42/a;
- deklica Inja Rebrec, rojena 15.07.2016; mamica: Žvarc Nina, Vitomarci 16;
- deček Jakob Škerbec, rojen 22.09.2016; mamica: Škerbec Tatjana, Hvaletinci 9.

V svet tišine so odšli:

- Slana Marija, Vitomarci 42/a, rojena 27.03.1948, umrla 05.08.2016;
- Čuček Andreja, Vitomarci 37/a, rojena 13.11.1980, umrla 21.08.2016.

OŠ Cerkvenjak - Vitomarci

10. obletnica nove šolske stavbe POŠ Vitomarci

***Z veseljem Vas vabimo
na obeležje 10. obletnice
nove šolske stavbe POŠ Vitomarci***

***Svečana prireditev bo v petek,
28. oktobra 2016,
ob 18h v telovadnici POŠ Vitomarci.***

Lepo vabljeni

***Darja Vudler, županja
in
mag. Mirko Žmavc, ravnatelj***